

Posudek na magisterskou diplomovou práci Bc. Michaely Žertové

Název práce: **Genderová analýza vybraných filmů Jiřího Vejdělky**

Vedoucí práce a autorka posudku: doc. PhDr. Blanka Knotková-Čapková, Ph.D.

V Praze, 14. 6. 2016

Předkládaný text Bc. Michaely Žertové je ukázkou pečlivé a poctivé práce v průběhu diplomového semináře. Text prošel několika verzemi, z nichž ta poslední znamená zásadní vylepšení oproti první. Diplomantka projevila zájem o téma i svědomitou snahu zapracovávat připomínky prakticky obratem, což přineslo i dobré výsledky. Z pohledu školitelky bych tedy tuto její svědomitost ráda ocenila.

Práce má propracovanou strukturu, její nastavení v teoretické části je zrcadlově reflektováno i v části analytické. V teoretické části se autorka v průběhu práce na textu velmi posunula k soustředění se na relevantní koncepty, které jsou pak v analýze skutečně využity. První část, věnovaná obecnému představení genderu jako konceptu, by sice myslím snesla ještě větší zhutnění, i v této podobě ji však považuji za přijatelnou. Kromě základních konceptů genderových stereotypů a rolí a genderové moci (v podobě genderového řádu) se autorka soustřeďuje především na mýtus krásy a skopofilii, což je v analýze dle mého názoru využito nejsilněji a také nejzdařileji. Jedná se o koncepty pro analýzu filmového žánru velmi vhodné; celkově však analýza filmu jako příběhu převládá nad analýzou jeho vizuální stránky. Konceptualizace archetypů, která je v teorii nastíněna výstižně, je pak aplikována už spíše okrajově.

Za přínosné považuji také představení tzv. Bechdel testu (podle Alison Bechdel), který si diplomantka také vytyčila jako jedno z kritérií analýzy. Zkoumá tedy, zda: „1) film má dvě či více ženských postav, 2) které spolu hovoří, 3) o čemkoli jiném, jen ne o mužích“ (viz str. 25). Strukturálně je tedy i zde teoretická část propojena s analytickou, nicméně analýza mohla být v tomto ohledu hlubší. Především by bylo velmi na místě věnovat hlubší pozornost otázce komunikace ženských postav mezi sebou – nejen v zúžené perspektivě, zda hovoří o pouze mužích, ale v širším kontextu jejich vztahů, otázek solidarity či nesolidarity, vzájemné podpory či naopak „kolaborace“ s patriarchátem, která je může stavět proti sobě a dělat z nich vědomé či nevědomé konformní objekty, ba i aktivní přísluhovačky stávajícího genderového řádu. Toto by se dalo zohlednit u obou zkoumaných filmů, zejména pak u „Žen v pokušení“ v zaměření se na vztah interpretačně nejednoznačné postavy Vilmy a její dcery Heleny. Obě se s genderovým řádem nějakým způsobem vyrovnávají, zpočátku každá zcela odlišně, přičemž ani jednu z nich nelze označit jednoznačně buď za ženu emancipovanou, nebo naopak konformní či submisivní (což diplomantka nečiní – není to tedy výhrada vůči jejímu pojetí, jen otevření další možné interpretační perspektivy; je to i námět, k němuž by se mohla vyjádřit u obhajoby). Tento filmový příběh bychom mohli číst i jako hledání cesty uvedených dvou žen k sobě navzájem a hledání mladší Heleny k sobě samé či sebe samé. Analýza by tedy hlubší vícerozměrné zpracování unesla, mj. i z čistě formálního hlediska, neboť je na spodní hranici rozsahu jak z hlediska proporce textu (ve srovnání s teoretickou částí), tak z hlediska celkové délky textu.

Po jazykové a stylistické stránce je text vcelku kultivovaný, po stránce formální diplomantka velmi zpřesnila způsoby odkazování, takže ve finální verzi již zcela splňují požadovaná kritéria. Také bibliografii považuji za více než dostačující.

Celkové hodnocení: Teoretickou část jako celek bych hodnotila známkou **výborně**, analytickou známkou **velmi dobře**. V případě dobře připravené obhajoby, kde by autorka nabídla **vnímání jemnějších interpretačních rozdílů a odstínů**, bych ochotně podpořila **výsledné hodnocení výborně**.